

איך הודלפה השמועה כי יורם ארידור יהיה שגריר ישראל בווינגטון, ואיך טרפד משה דיין את המינוי בעוד מועד

השגריר שלא יהיה

גיובר הסוכנות, התפקיד שבו החזיק ארידור לפני שנבחר כיושב-ראש הנהלת הסוכנות היהודית.

פייפ מול העיניים

פני שבעיניים טרפד גם תפקיד זה, "עשרת הגדולים" בארצות-הברית, הי' ועדה שמונתה כדי לאיש את התפקידים בהנהלה הציונית, ביכרו את עקיבא לווינר סקי, איש המערך, עליפני עורד-הדין יורם ארידור, איש חירות, באותו יום, בדיוק, החלו אנשי ארידור מדליפים את השמועה שבגין יפצה את ארידור בצורת מינויו כשגריר בבירה החשובה ביותר לישראל. דיין הוא איש נטול נאמנויות אישיות

מנכ"ל עברון בגין הבטיח

בכל הנוגע לחיים הפוליטיים, ולכן אפשר היה לחשוב כי כדי שלא לריב עם ראש הממשלה הוא יוותר על אפי עברון. אולם דיין ידע כי כישלון של ארידור אינם מספיקים כדי לכהן כשגריר בוואשינגטון, אף כפי שהתבטא בפני אנשי "מי זה ארידור? הדמות שמאחורי הפייפ" אתם יודעים מה אני חושב על כאלה ש" מסתובבים לי כל הזמן עם פייפ מול ה" עיניים!"

דיין לא יצא חוצץ נגד ראש-הממשלה ובעד עברון, בעיקר משום שראש הממשלה מעולם לא אמר לדיין כי הוא מתכוון למנות את ארידור. אולם, "החצר" של דיין ערכה עם "החצר" של בגין מגעים ש" בהיריו לבגין כי מינויו של ארידור לא יעבור בשתיקה כמו מינוי בלום.

בסוף השבוע שעבר החליט דיין לנקוט את הגישה הדוגרית שלו. אחרי שתקדק הוכנה אצל ראש-הממשלה, הוא שאל או בגין ישירות מהי האמת בשמועות עי' רצונו למנות את ארידור. בגין השיב, וגו זאת בעיקשה בין בגין לבין הריכוך של אנש, כי אין כל בסיס לשמועות אלה, וכש אפי עברון הוא גם המועמד של ראש הממשלה. דיין לא הסתפק בזאת. הוא אירג מייד פגישה בין בגין לבין עברון. דיין ידע כי לבגין יהיה קשה לסגת מהמינוי אחרי שיבטיח אותו באופן אישי לעברון ואומנם, ביום הראשון האחרון הוזמן עברון ללישכתו של בגין. בפגישה קב בגין במפורש כי המינוי של עברון מקוב עלי, ואף נקבע תאריך תחילת כהונתו של עברון: חודש דצמבר השנה.

נראה כי אם ארידור ירצה בעתיד ב תפקיד חשוב יותר משל מנסח שאלתו הוא יצטרך להפעיל לחצים מסוג שונה.

פעמיים בארצות-הברית. בשנת 1953 כשר היה בתחילת דרכו בשרות החוץ, כיהן כי מזכיר שני בשגרירות בוואשינגטון. והחל משנת 1965, במשך שלוש שנים, הוא היה ציר בשגרירות.

ידוע סיפור מפורסם, שכאשר היה ראש הממשלה המנוח, לוי אשכול, בביקור בי' וואשינגטון, פנה אליו נשיא ארצות-הברית דאן, לינדון ג'ונסון, בבקשה אישית ביור' תר, ג'ונסון, שידע כי שגריר ישראל הי' חדש בארצות-הברית, יצחק רבין, חליף את הצוות הבכיר שלו בשגרירות, ביקש מאשכול להשאיר בתפקידו את "אפי" ש' הוא ידיר טוב שלי ושל אשתי" אשכול הבטיח זאת לנשיא האמריקאי, תוך שהוא תמה על הצלתו של הציר בוואשינגטון. אולם אשכול שכח את הבטחתו. אפי עבר' שידע על השיחה בין הנשיא לראש הממשלה, התבייש בכך שראש-ממשלת ישראל שוכח הבטחות, וכאשר יצא חזרה לישראל, אפילו לא הלך להיפרד מג'ונסון. מייד אחרי שובו לארץ התגורר עברון בתקופה מסוימת בדירתו של מאיר וייסנאל, במכון וייצמן. יום אחד צילצל הטלפון בי' בית המרכזית אמרה: "נשיא ארצות-הברית על הקו. עברון, שחשב כי מישו מוחת אותה, אמר למרכזית: "גם אני נשיא ארצות-הברית." אולם להפתעתו הרבה נשמע אומנם קולו של ג'ונסון, ששרר יחד עם אשתו, שהיתה על השלוחה השנייה, שיחה נרגשת עם עברון, נוף בו על שלא בא להיפרד, וסחט ממנו הבטחה לבוא וי' לבקר אצלו בבית-הלבן.

אבטלה סמויה

עברון הוא מדינאי מיקצועי וממולת, המצליח להתחבב על נשיאים, ראשי ממשלות ושרים בכל מקום שבו הוא משרת. מילבד תפקידו בוואשינגטון, כיהן גם כשגריר בקנדה, כציר בלונדון וכשגריר בשבדיה, וזאת בנוסף על משרות במיש' רדיהוץ בירושלים, כסמנכ"ל, מישנה למנכ"ל ועתה מנכ"ל.

נראה לדיין כי המינוי של עברון היה אידיאלי. הוא דיווח לראש-הממשלה על כוונתו למנות את עברון, ולא קיבל ממנו ישום רמז להתנגדות.

אולם בשבועות האחרונים החלו צוות בעולם הפוליטי הישראלי שמועות אחרות ביחס למישרת השגריר בוואשינגטון. הי' שמועות טענו בעקשנות כי "ח" יורם ארידור עומד להתמנות כשגריר בבירה החשובה. קל היה גם לאתר את מקור השמו' עות: יורם ארידור וכמה מנאמני מחירור. במבט ראשון ניראה הדבר הגיוני לגמרי. ראש-הממשלה, מנחם בגין, חייב מישרה בכירה לנאמנו, ארידור. מייד אחרי שזכה לליכוד בבחירות, רמז ארידור לכיוונו של בגין כי "מגיע לו" תיק של שר בממשלה. אולם מרכז חירות לא רצה בארידור, אם כי בגין היה מוכן לשלם לצעיר, ששירת אותו בנאמנות שנים כה רבות, בכיסא בממשלה.

אחרי שארידור נכשל בתוך מיפלגתו, מינה אותו בגין כסגן-שר במשרד ראש הממשלה. לולא בא המינוי של דיין, אין ספק כי ארידור היה דואג לכך שיכנו אותו "סגן ראש-הממשלה". ארידור היה במשך כארבעה חודשים שר-למעשה ממונה על חמישה משרדים, אך גם לו וגם לבגין היה ברור כי תפקידים אלה זמניים בלבד. מאז ועד היום עוסק מי שהיה מופקד על חמישה משרדים בטיטוס מכובד ביותר. הוא האחראי במשרד ראש-הממשלה לניי סוח התשובות לשאלות שמגשים חברי הכנסת לבגין. אולם ארידור ובגין חשבו כי אבטלה סמויה זו אף היא זמנית. הם המתינו להרכבת הנהלה של הסוכנות הי' יהודית, ובגין תבטח ארידור את תפקיד

כאשר מינה משה דיין את הפרופסור יהודה בלום כראש מישלחת ישראל באומות המאוחדות, היה ברור כי המינוי היה, לאמיתו של דבר, של ראש-הממשלה מנחם בגין, ולא של שר-החוץ. מאותו רגע שבו ביקש בגין את מישרת השגריר בי' או"ם לידיו, הד"ר שמואל כ"ץ, מי שהיה יועצו של בגין לענייני הסברה, מחק דיין את המישרה מטבלת התפקידים שהוא יכול לחלק בעצמו (העולם הזה 2126). גם מאר' חר יותר, כאשר הצליח כץ לריב עם בגין,

סגן-שר ארידור בגין רצה

ובגין לא רצה בו יותר כשגריר באו"ם, לא התערב דיין במינוי השגריר לאו"ם, ובגין נאלץ להמציא שם מתאים.

ושבו, כפי שקרה בפרשת הספק-פרופ' סור יצחק שוה, הוכשל בגין.

יש המאשימים את דיין בכך שהוא לא התערב אצל בגין כדי למנוע את המינוי שנערך במישרדו. בלא השתתפותו בתהלי' טה, יש הטוענים, בעיקר אחרי פרשת שוה, כי אילו היה דיין מצביע בפני בגין על חסרונותיו של בלום, שהוא עובד מיש' רדיהוץ מזה שנים רבות, בעיקר בענייני יחסי-אנוש, נאומים ותקשורת המונים ועם יחטונות, היה בגין נמנע מלמנות את בלום ולחזור על ביויון שוה.

אולם בפרשה אחרת של מינוי בכיר במישרד-החוץ התערב, כפי הנראה, דיין, עוד לפני שהיא התנפחה לפרשה של ממש. דיין החליט למנות את מנכ"ל מיש'רדו, אפריים ("אפי") עברון, כשגריר ישראל בוואשינגטון. במקומו של שימחה דיניץ, דיין מיווד עם עברון, היחסים ביניהם התהדקו עוד יותר מאז הפך דיין שר-החוץ ועברון למנכ"ל המשרד. עברון, למרות ש' היה מזכירו של פינחס לבון ומאהודי, לדעת דיין, עברון הוא מבכירי הדיפלומ' טים הישראליים, והוא המועמד המתאים ביותר לתפקיד שגריר ישראל בבירה הי' אמריקאית. מילבד זאת שירת עברון כבר

המצב ביטא מחדש את המציאות הירור שלמית, שכל ירושלמי מכיר אותה, אף כי היא חבויה מאחרי מסך הסיסמות והנאוי מים של הפוליטיקאים.

בתום עשר שנות איחוד כפוי, ירושלים מאוחדת רק להלכה. למעשה היא מורכבת גם כיום משתי ערים, שהקשר ביניהן רופף.

החלק הערבי של ירושלים, שסופח לי' מדינת-ישראל, ממשיך לראות את עצמו כאיזור כבוש. אין הוא משתתף בחיי הי' מדינה, וגם לא בחיי העיר, הוא לא ביקש ולא קיבל ייצוג במוסדות העירוניים. אף ערבי ירושלמי אחד לא ביקש ולא קיבל אזרחות ישראלית. שפרים חברתיים בין בני שני החלקים כימעט שאינם קיימים. מבחינה חברתית, ריגשית, כלכלית ופיר' ליטית, החלק הערבי של ירושלים ממשיך לשייך את עצמו לגדה המערבית ולעם הפלסטיני. ירושלים הערבית היא, בעיניו, עיר-הבירה של האיזורים הפלסטיניים הי' כבושים.

להקיף ולכתר. למעשה נוהג גם הי' שילטון הישראלי על פי מציאות זו. אופייני לכך היחס לעיתונות הערבית של ירושלים, המשרתת את הגדה המער' מימשל צבאי באיזור כבוש, ושאינ' לה כל קשר עם הוראות הצנזורה החלים במדינת-ישראל. מאמרים וידיעות המור' פיעים בעיתוני ישראל, עחרי שעברו צנ' זורה, נמחקים על-ידי הצנזור בירושלים, כאשר העיתונים הערביים שם מנסים להע' תיקם.

הבנייה הישראלית מסביב לירושלים אופיינית גם היא להתנהגותו של שילטון באיזור כבוש: היא נועדה, בגלוי וב' מוצהר, להקיף ולכתר את ירושלים הער' בית.

פצצת זמן. אחד הפלאים של ירושלים הוא המשך קיומו של מצב זה, בלא שי' תתחולל התפוצצות חמורה יותר. האוכ' לוסייה הערבית נאחזת בעיר בציפורניה, בעקשנות הגובלת בהתנגדות פאסיווית, אך מעשייה-אלימות החמורים נדירים יח' סית.

יש לכך סיבות רבות. אחת מהן היא אישיותו של ראש-העירייה, טדי קולק, שגילה במפתיע אוצרות אישיים של טאקט והבנה ריגשית. כימעט כל פוליטיקאי אחר, במקומו, היה עלול להחמיר את המצב, לגרום התפוצצות שתהדהד בעולם כולו. אך גם קולק אינו יכול אלא להחליק את פני הדברים. בראשית השנה ה'12, פצצת' הזמן ממשיכה לתקתק בירושלים.

יחסים מרחביים

עונים בשמי' כורדיסטאן

הכורדים מתכוננים למיזחמה חדשה — ושם חדש

משתרעב למאבק הפנימי

באתיופיה מצאו את עצמם הישראלים והסובייטים בסירה אחת. שניהם תמכו בממשלת אדיס-אבבה, במילחמתה בסי' מאליה המוסלמית ובמורדים האריתריאים. עתה עשויים האינטרסים הישראליים והסובייטיים למצוא את עצמם שוב בסירה אחת. והפעם לא בקצה הדרומי של המרחב השמי, אלא בקצה הצפוני: בכורדיסטאן העיראקית.

שם מתחילה המילחמה מחדש, והדברים קשורים לפחות בעקיפין, בענייני ישראל. **להיחלם בסכסכאות.** הארגעה הגדולה בין העיראקים (שהם ערבים ומוסלמים) שיעים) ובין הכורדים (שהם לא-ערבים ומוסלמים-סונים) החלה בשעת ביקורו של הנשיא המצרי, אנוואר אל-סאדאת ביר' שלים.

העיראקים רצו להתפנות, כדי להילחם באל-סאדאת. הם השתתפו בהקמת חזית המדינות הערביות האנטי-סאדאתיות, שי' נודעה בשם "חזית האיתנות". לכך נפתח היו זקוקים לשלום עם הכורדים, שכן נפתח משא-ומתן בין ממשלת בגדאד ובין, האיי' חור הלאומי של כורדיסטאן, הסיעה הי' כורדית השמאלית, שהנהגת ג'אלאל טלבאני ועלי עסקרי.

עתה התפוצץ משא-ומתן זה. הכורדים פתחו מחדש בפעילות צבאית נגד בגדאד. קדמה לכך התפיסות בין שני הפלגים הכורדיים הגדולים: "המיפלגה הדמוקרטית של כורדיסטאן" של מוצטפה ברואני האגדי, ותאחד הלאומי של טלבאני. הי' מתווכת בין השניים: ברית-המועצות.

(המשך בעמוד 37)